

ingediend op **1316** (2021-2022) – Nr. 1  
3 juni 2022 (2021-2022)

## **Verslag van de gedachtewisseling**

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,  
Gelijke Kansen en Inburgering  
uitgebracht door Brecht Warnez

over de noodopvang van Oekraïense vluchtelingen

---

*Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:*

*Voorzitter:* Kris Van Dijck.

*Vaste leden:*

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Tom Ongena, Bart Tommelein;

An Moerenhout, Jeremie Vaneeckhout;

Maxim Veys.

*Plaatsvervangers:*

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Meyrem Almaci, Celia Groothedde;

Kurt De Loor.

*Toegevoegde leden:*

Lise Vandecasteele.

## INHOUD

1. Toelichting door Jeroen Windey.....	4
1.1. Enkele kerncijfers.....	4
1.2. Meldpunten .....	4
1.3. Steunpunten burgerinitiatieven .....	5
1.4. Fondsenwerving .....	5
1.5. Tegengaan van mogelijke misbruiken .....	5
2. Toelichting door Jo De Ro.....	5
2.1. Inburgering en Nederlands als Tweede Taal.....	6
2.2. Samenleven en taal.....	6
2.3. Brussel .....	7
2.4. Aanwervingen .....	7
3. Tussenkoms van minister Bart Somers .....	8
4. Vragen en opmerkingen van de commissieleden .....	8
4.1. Tussenkoms van Chris Janssens.....	8
4.2. Tussenkoms van Tom Ongena .....	8
4.3. Tussenkoms van Jeremie Vaneeckhout .....	9
4.4. Tussenkoms van Maxim Veys .....	9
4.5. Tussenkoms van Kris Van Dijck.....	9
5. Antwoorden van de genodigden .....	10
5.1. Antwoorden van Jeroen Windey .....	10
5.2. Antwoorden van Jo De Ro .....	12
5.3. Antwoorden van minister Bart Somers .....	12
6. Replieken en aanvullende antwoorden .....	13
Gebruikte afkortingen .....	14

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 17 mei 2022 een gedachtewisseling over de noodopvang van Oekraïense vluchtelingen.

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door:

- Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;
- Jeroen Windey, administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur;
- Jo De Ro, directeur van het Agentschap Integratie en Inburgering.

## 1. Toelichting door Jeroen Windey

### 1.1. Enkele kerncijfers

Er werden door Fedasil intussen 41.217 attesten voor tijdelijke bescherming uitgereikt (cijfers van 15 mei 2022). Daarvan werden er 10.563 personen (24 procent) met een opvangnood gedetecteerd. De laatste weken neemt dat percentage wel toe (tussen 30 en 40 procent). Van die groep zijn er 4898 personen (46,4%) aan Vlaamse gemeenten toegewezen. Dat cijfer is sterk gestegen tegenover de vorige rapportage van 26 april jongleden. Dat heeft volgens *Jeroen Windey* niet met een plotse opstoot te maken, wel met correcties in de registraties.

18.032 personen werden ingeschreven in het Rijksregister (cijfers van 3 mei 2022) via de gemeenten waar ze hebben aangemeld. Daarvan waren er 10.593 inschrijvingen in het Vlaams Gewest (59 procent). Hieruit blijkt dat men ongeveer in lijn zit met de voorgenomen verdeelsleutel tussen de regio's. Wat profiel betreft, gaat het om 67 procent vrouwelijke vluchtelingen en 61 procent meerderjarigen. Het gaat om onvolledige cijfers omdat de registraties in het Rijksregister enkele weken achterlopen op de attestering.

Momenteel zijn er in totaal 21.369 plaatsen in de crisishuisvesting beschikbaar via de federale Housing Tool. Voor Vlaanderen gaat het om 12.296 beschikbare plaatsen. In Vlaanderen werd daarnaast een ondersteuningskader uitgewerkt voor duurzame huisvesting. De gemeenten zijn hier volop mee aan de slag gegaan. Momenteel zit men aan ongeveer 20.000 geregistreerde duurzame huisvestingsplekken. Daarvan zijn er 9342 plaatsen aangeduid als 'toegekend aan een vluchteling'. Hieruit vloeit voor de gemeenten dan een recht op financiële ondersteuning voort. Per saldo zijn er nog 10.513 plekken beschikbaar om mensen te huisvesten.

Het is de bedoeling om tegen midden juni 30.000 plaatsen ter beschikking te kunnen stellen. Die doelstelling is momenteel nog niet bereikt maar men zit wel op schema door in het aanbod steeds vooruit te lopen op de vraag.

### 1.2. Meldpunten

In de periode van 21 maart tot 13 mei werden er 946 oproepen bij de twee hulplijnen geregistreerd. Het ging om 525 oproepen naar de infolijn voor burgers en 421 oproepen vanwege Oekraïense vluchtelingen. De duurtijd van Oekraïense oproepen is doorgaans een pak langer aangezien in samenwerking met Solentra psychosociale dienstverlening wordt verleend.

Sinds de uitbreiding van de infolijn eind maart tot 13 mei is er een stijgend aantal oproepen per week. De promotiecampagne voor de infolijn wordt sinds de toekenning van de steun door de Vlaamse overheid systematisch uitgerold, waardoor een verdere stijging voorspeld kan worden.

### 1.3. Steunpunten burgerinitiatieven

De regionale steunpunten zitten momenteel in de opstartfase die loopt van 28 maart tot 1 juni. De regiocoördinatoren zijn aangeworven en zullen binnenkort hun werkzaamheden aanvatten. Ze moeten zorgen voor het verbinden van het aanbod van vrijwilligers- en hulpinitiatieven enerzijds en de noden van vluchtelingen in de regio anderzijds. Verder bouwen ze aan een betere en structurele samenwerking tussen burgerinitiatieven en formele actoren in de regio. Tot slot bieden ze informatie en ondersteuning aan op maat van de regionale burgerinitiatieven.

Op dit moment worden een zestigtal vrijwilligersinitiatieven in Vlaanderen voor mensen op de vlucht bereikt, goed voor naar schatting 2000 actieve vrijwilligers. Vluchtelingenwerk Vlaanderen werkt nauw samen met Gastvrij Netwerk, een netwerk van 42 lokale vrijwilligersorganisaties die zich inzetten voor mensen op de vlucht en die ook tijdens deze crisis allerlei nieuwe initiatieven opzetten voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Vluchtelingenwerk Vlaanderen doet een beroep op bestaande netwerken: Gastvrij Netwerk, 'Woning Gezocht, Buren Gevonden', Solidaire Steden en Gemeenten en het werk dat vanuit de infodesk (die een overzicht van initiatieven bijhoudt) binnenkomt.

Vele nieuwe vrijwilligers meldden zich bij het begin van de crisis aan via de infodesk en via Good Company van Cera. Via die wegen leidt Vluchtelingenwerk Vlaanderen een honderdtal nieuwe vrijwilligers toe naar nieuwe initiatieven. Groepen die zelf een initiatief willen opstarten, worden verbonden met bestaande verenigingen in de buurt om kennis en ervaringen uit te wisselen. Overlegstructuren met lokale besturen zijn geïnstalleerd om het overzicht te behouden.

### 1.4. Fondsenwerving

In een eerste fase is Vluchtelingenwerk Vlaanderen in gesprek gegaan met organisaties waarmee men vaak samenwerkt en die ondersteuning in de fondsenwerving kunnen bieden (Koning Boudewijnstichting en Cera). Cera stelde voor om te starten met een bedrag van 150.000 euro (300 x 500 euro-actie) voor lokale initiatieven. Op die manier hebben 300 Belgische initiatieven onmiddellijk toegang tot 500 euro om hun activiteiten te financieren. Ondertussen werkt Vluchtelingenwerk Vlaanderen het Gastvrij Fonds verder uit in samenwerking met Cera en Strategies & Leaders om grote donors actief te kunnen aanspreken.

### 1.5. Tegengaan van mogelijke misbruiken

Zowel medewerkers van de infolijn als regiocoördinatoren kunnen verdachte praktijken melden. Ze hebben allen een signaalfunctie door hun goede voeling met wat leeft op het terrein. Voor zowel de infolijn als de regiocoördinatoren wordt samengewerkt met Payoke om aan de slag te gaan met meldingen over bijvoorbeeld mensenhandel. In juni organiseert Vluchtelingenwerk Vlaanderen samen met Payoke een vorming. Vluchtelingenwerk Vlaanderen onderhoudt ook de nodige contacten met politie- en inspectiediensten.

## 2. Toelichting door Jo De Ro

*Jo De Ro* gaat specifiek in op de werking rond integratie en inburgering en de rol van het AgII daarin.

## 2.1. Inburgering en Nederlands als Tweede Taal

De Oekraïense vluchtelingen crisis verschilt qua aantallen, snelheid van aankomst en het profiel van de vluchtelingen sterk van eerdere vluchtelingen crisisen. Van daar werd onmiddellijk gekozen voor een alternatieve aanpak op maat van de tijdelijk beschermde. Dat wil zeggen dat geopteerd werd voor een snelle instap met een gespecialiseerd team en een specifiek NT2-traject voor de doelgroep, zonder resultaatsverbintenis.

Er werden tot 13 mei 2774 aanmeldingen voor het voortraject inburgering ontvangen. Er worden online infosessies 'Welkom in Vlaanderen' gegeven. Deze week wordt met de individuele intake en begeleiding in het agentschap gestart, wat resulteert in een toeleiding van volwassenen naar NT2 en minderjarigen naar het onderwijs.

Er waren reeds 2225 deelnemers voor de infosessies 'Welkom in Vlaanderen' en 'Welkom in Brussel'. In sessie 1 werd ingezoomd op het verblijfsstatuut, wonen, inkomen en werk; in sessie 2 op gezondheid, mobiliteit, onderwijs en samenleven. Er worden per week vier infosessies georganiseerd waarvan drie gericht op Vlaanderen en een op Brussel.

Er is tevens een vervolgaanbod met verdiepende sessies. Een eerste sessie is een module van 3 uur over onderwijs en gezin. Er zullen nog drie sessies van telkens 3 uur worden ontwikkeld, wat maakt dat de mensen in dit specifieke voortraject uiteindelijk gedurende 18 uur een cursus maatschappelijke oriëntatie licht zullen krijgen. Voor al deze sessies wordt afgestemd met de Vlaamse beleidsdomeinen. Het gaat om een opstap naar inburgering. Mochten de mensen langer in ons land blijven, dan is dat zeker geen verloren tijd in het kader van de eerste pijler van de inburgering, namelijk maatschappelijke oriëntatie.

Op vraag van de taskforce werd een schema ontwikkeld voor het onthaal en de toeleiding van Oekraïense vluchtelingen. Daaruit blijkt dat die op verschillende manieren tot bij het agentschap en de zusteragentschappen Atlas en IN-Gent terechtkomen: na doorverwijzing door de lokale besturen, via particulieren of na individuele initiatieven. Het agentschap zorgt vervolgens voor een geïntegreerde intake en individuele begeleiding, een intake NT2 op maat en collectieve infosessies. Uiteindelijk komt er een gerichte doorverwijzing naar werk, onderwijs, wonen en welzijn. Die beleidsdomeinen zorgen ook voor een terugkoppeling naar het agentschap.

Inzake NT2 wordt er samen met het Departement Onderwijs een specifiek aanbod ontwikkeld. Momenteel hebben 2681 mensen hun interesse in NT2 betoond. 1633 mensen met grote interesse in NT2 zijn intussen doorverwezen naar het volwassenenonderwijs. 97 procent van de kandidaat-cursisten heeft een vrij groot leer- vermogen, vaak met een vooropleiding in het secundair onderwijs, en 80 procent is digitaal vaardig. Er zijn twee types van opleiding: een welkomstmodule gericht op een snelle terugkeer en een regulier NT2-traject voor een langer verblijf.

De Vlaamse registratietool is de basis voor de financiering van de agentschappen met het oog op hun Oekraïnewerking. De tool geeft weer hoeveel mensen de agentschappen begeleiden en op welk terrein. Die tool kan na afloop van de Oekraïne crisis worden hergebruikt. Het platform kan worden ingezet ingeval van nieuwe crisissituaties.

## 2.2. Samenleven en taal

De taalondersteuning gebeurt door sociaal tolken. De financiering wordt geregeld bij besluit van de Vlaamse Regering. De dienstverlening door sociaal tolken,

vertalers en crisistolken is tijdelijk gratis voor de tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Intussen werden voor de vier talen (Oekraïens, Pools, Roemeens en Russisch) 3251 tolkaanvragen ontvangen. Er werden een kleine 200.000 woorden vertaald. Er werden veertig crisistolken opgeleid en veertig gecertificeerde tolken opgenomen die actief zijn in het Oekraïens, Pools, Roemeens en Russisch.

De taalondersteuning gebeurt via de CIT-app (crisis information translation app) die tijdens de coronaperiode werd gelanceerd, en die dus werd gerecycleerd dankzij de nodige informatie over Oekraïne. De CIT-app werd sinds de herlancering op 6 april 2186 keren gedownload. Tevens werden pictogrammen uitgewerkt.

Daarnaast werd een aanbod ontwikkeld voor de lokale besturen, organisaties en vrijwilligers. Het gaat onder andere om de brochures 'Welkom in Vlaanderen', 'Welkom in Brussel', en de naar het Oekraïens vertaalde brochure 'Slecht slapen, piekeren en stress'. Ook werden webinars georganiseerd voor vrijwilligers, gastgezinnen en lokale besturen.

Op initiatief van de taskforce worden sectorcoördinatoren ingezet, die onder meer de connectie moeten leggen met de gouverneurs. De regionale teams bestaan uit vier personen waarvan er telkens een uit het agentschap komt. Ze beantwoorden vragen over dienstverlening en samenleven, vormen de schakel tussen lokale besturen en Vlaamse sectoren en staan in voor een snelle en efficiënte doorverwijzing.

Niet onbelangrijk is verder de juridische dienstverlening gelet op het specifieke statuut van de tijdelijk ontheemden. Intussen werden er 130 juridische helpdeskadviezen gegeven en werd de website ruim 80.000 keer geconsulteerd. De juridische dienst organiseert en neemt deel aan webinars en staat in voor de ondersteuning van de hulplijn van Vluchtelingenwerk Vlaanderen.

### 2.3. Brussel

In Brussel is er een gedeelde bevoegdheid met het Huis van het Nederlands dat instaat voor NT2 terwijl het AgII verantwoordelijk is voor inburgering, MO en samenleven. Op 12 mei werd een eerste infosessie 'Welkom in Brussel' in het Oekraïens georganiseerd. Dit wordt herhaald op 19 en 24 mei. Op 1 juni is er dezelfde infosessie in het Russisch.

In Brussel wordt er samengewerkt met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In drie gemeenschapscentra werd een Oekraïne hub opgericht, waarin ook de mensen van het AgII aanwezig zijn. Men probeert zoveel mogelijk tot netwerkcoördinatie te komen binnen het Vlaamse netwerk in Brussel.

### 2.4. Aanwervingen

In eerste instantie werd de Oekraïnewerking voor 90 procent verzekerd door mensen die reeds bij het agentschap werken. Het gaat om trajectbegeleiders, regio-managers en mensen op de hoofdzetel uit de verschillende beleidssectoren. De spreker dankt de mensen die deze extra taken er naast hun reguliere werk bij namen.

Op basis van een besluit van de Vlaamse Regering mag men 66 voltijds equivalenten en 6 sectorcoördinatoren aanwerven. Intussen werden er reeds 27 personen aangeworven. De arbeidsovereenkomsten worden opgemaakt voor een jaar. Afhankelijk van de duur van de crisis kunnen deze verlengd worden.

### 3. Tussenkoms van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* dankt de taskforce en de agentschappen voor het verzette werk. Ook de lokale besturen leveren schitterend werk. Op dit ogenblik zijn de zaken goed onder controle. Uiteraard moet men waakzaam blijven want evoluties in Oekraïne kunnen een effect hebben op de vluchtelingenstroom naar ons land. Momenteel gaan veel Oekraïners nog naar de buurlanden maar de kans dat die alsnog doorschuiven naar België is reëel.

### 4. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

#### 4.1. Tussenkoms van Chris Janssens

*Chris Janssens* vraagt een verduidelijking over de gepresenteerde cijfers in verband met de toestroom van vluchtelingen. Van de 10.563 mensen met een opvangnood zijn er 4898 aan Vlaamse gemeenten toegewezen. Maar dat cijfer houdt geen rekening met de rechtstreekse instroom naar de gemeenten. Verder zouden er in Vlaanderen 9243 toegekende huisvestingsplaatsen zijn. Hoe moeten die cijfers worden geïnterpreteerd?

Oorspronkelijk was er sprake van de bouw van vijftien nooddorpen. Sinds begin mei zijn er twee operationeel, in Mechelen en Antwerpen, met een capaciteit van telkens 600 plaatsen. Is dat nog steeds de stand van zaken? Zitten er nog extra nooddorpen in de pijplijn? Haalt men in de twee bestaande nooddorpen reeds de capaciteit van 600 mensen? Hoeveel mensen worden daar nu opgevangen?

In een worstcasescenario hield men aanvankelijk rekening met een instroom van 120.000 Oekraïners. Hoeveel Oekraïners worden er momenteel in Vlaanderen opgevangen, zowel in collectieve opvang als bij particulieren?

Heeft de taskforce er een zicht op of bij de gastgezinnen alles naar behoren verloopt? Is er sprake van een evolutie van particulier opgevangen mensen in de richting van opvang door de overheid?

#### 4.2. Tussenkoms van Tom Ongena

*Tom Ongena* dankt de mensen die elke dag op het terrein de vluchtelingen opvangen en begeleiden. Hij sluit zich aan bij de vraag over de evolutie van particuliere naar collectieve opvang. Is die evolutie er effectief en is de collectieve opvang daarop voorzien? Wellicht is er momenteel nog marge maar zal er voldoende collectieve opvang zijn mochten de particuliere gezinnen verdere opvang niet meer willen?

Hoe zit het met de prognoses in verband met de instroom? Welke toestroom wordt er nog verwacht? Worden de primaire doelstellingen inzake opvangcapaciteit aangehouden?

Er zijn ongeveer 41.000 geregistreerde Oekraïense vluchtelingen in ons land. Wellicht zal ongeveer de helft daarvan in Vlaanderen terechtkomen. Ongeveer 3000 mensen volgen de opleidingen MO-light/NT2. Ruw gerekend gaat het dan om een vluchteling op zeven. Hoe kan men meer Oekraïense vluchtelingen bereiken? Worden er in dat kader acties voorzien vanuit het AgII?

Hoe zit het met de vakantieopvang voor de Oekraïense kinderen? Veel lokale besturen nemen reeds reguliere opvanginitiatieven. Voorziet men ondersteuning vanuit Vlaanderen, bijvoorbeeld in de vorm van richtlijnen of good practices, om lokale besturen ertoe aan te zetten specifieke opvanginitiatieven of vakantiecampen op



te zetten voor Oekraïense kinderen? Of is het de bedoeling dat ze zoveel mogelijk aan de gewone activiteiten deelnemen?

#### 4.3. Tussenkost van Jeremie Vaneekhout

*Jeremie Vaneekhout* apprecieert het door de Vlaamse overheid en door de mensen op het terrein verzette werk met betrekking tot de Oekraïense vluchtelingen. Hij stelt vast dat het conflict een andere wending heeft genomen. Het dreigt een langdurig conflict te worden dat evenwel niet langer op het volledige grondgebied van Oekraïne wordt uitgevochten. Sommige regio's lijken terug veiliger te zijn geworden. Hoe zien de prognoses richting terugkeer eruit? Zijn er in dat verband reeds dynamieken zichtbaar?

#### 4.4. Tussenkost van Maxim Veys

*Maxim Veys* ziet in de noodopvang een mooi staaltje Vlaamse actie en crisisbeheer, zowel vanwege de agentschappen, de sociale huisvestingsmaatschappijen, de lokale besturen als de mensen op het terrein.

Jeroen Windey sprak van 1487 door de gemeenten afgewezen opvangplaatsen. Hoe moet dat worden geïnterpreteerd? Er zijn op vandaag nog 10.513 meteen beschikbare opvangplaatsen. Men zit nog vier weken van de doelstelling om 30.000 opvangplaatsen te creëren. Opgeteld zijn er momenteel ongeveer 19.750 opvangplaatsen. Wordt de ambitie van de 30.000 plaatsen losgelaten? Over hoeveel snel te operationaliseren plaatsen beschikt men? Zijn er locaties voor extra nooddorpen? Zijn er locaties die in functie van de noden snel kunnen worden geactiveerd?

Hoe zit het met de bestaffing van de regionale ondersteuningsteams? Als men vertrekt uit een #plekvrij-plaats, wordt dat dan gemeld aan de gemeente? Zijn er cijfers beschikbaar over het aantal personen dat van #plekvrij naar elders gaat?

De spreker noemt #plekvrij initieel een suboptimale oplossing. Een toeleiding door de overheid naar duurzame plaatsen in het reguliere circuit is daarom belangrijk. Hoe gaat de actieve toeleiding in zijn werk? Wordt er daaromtrent samengewerkt met het federale niveau en de lokale besturen?

#### 4.5. Tussenkost van Kris Van Dijck

*Kris Van Dijck* sluit zich aan bij de woorden van waardering over het verrichte werk in moeilijke omstandigheden op Vlaams en lokaal niveau. Hij merkt op dat er achter de gepresenteerde cijfers individuele verhalen en problematieken zitten. Klopt het dat er tijdelijk een discrepantie bestond tussen de Vlaamse huisvestingstool en de link naar Fedasil in verband met het doorgeven van adresgegevens?

In welke mate is er sprake van een verplichte inburgering voor de Oekraïners? Het gaat wellicht om mensen die zo snel mogelijk terug naar hun vaderland willen.

Bestaat er een vraag om van de individuele opvang in families te worden doorverwezen naar de collectieve opvang? Ontvangt men signalen dat het opvangen van mensen in de eigen familie belastend wordt?

Wat moet men als gemeente doen wanneer mensen niet blij zijn met de locatie die hen werd toegewezen?

## 5. Antwoorden van de genodigden

### 5.1. Antwoorden van Jeroen Windey

*Jeroen Windey* heeft bewust verwezen naar drie bronnen van cijfers. De eerste cijfergegevens gingen over de in Brussel uitgereikte attesten. Dat blijft een belangrijke authentieke bron om te weten hoeveel rechthebbenden er zijn om het statuut van tijdelijk ontheemde te verkrijgen. De taskforce richt zich in eerste instantie op dat cijfer. Er ontstaat echter een eerste complexiteit wanneer blijkt dat de opvangnood slechts 25 procent bedraagt. Drie vierde van de mensen heeft dus wel al ergens huisvesting gevonden. Men moet dus niet te veel conclusies verbinden aan de absolute aantallen mensen die aan Vlaanderen worden toegewezen nadat ze hebben aangegeven dat er een opvangnood is.

De werkelijke aanwezigheid op het terrein ziet men pas op basis van de inschrijvingen in het Rijksregister. Hier is er een achterstand van vier à zes weken. Dat heeft te maken met het feit dat de gemeenten voorafgaandelijk een aantal controles verrichten. Hoewel dit cijfer enigszins achteroploopt, is het de meest betrouwbare indicator van waar men aanwezig is. Op basis van deze gegevens gaat men richting de 20.000 vluchtelingen. Het gaat om mensen die een contact met de gemeente onderhouden en die zich duurzamer gaan vestigen.

De derde bron is de Vlaamse huisvestingstool. De bedoeling daarvan is om alle duurzame huisvestingsplaatsen te verzamelen. Tevens wordt hier financiering aan gekoppeld. Niet alle plaatsen die door Fedasil worden toegewezen, zijn duurzame plaatsen. Slechts een deel van die plaatsen verschijnt in de huisvestingstool. De gemeenten kunnen de duurzame plekken registreren in de huisvestingstool en op basis daarvan in aanmerking komen voor ondersteuning. Dat verklaart waarom die groep vandaag groter wordt dan de groep vanuit de crisishuisvesting.

De drie bronnen kunnen niet zomaar aan elkaar gerelateerd worden maar ze geven samen wel een goed inzicht in het zogenaamde 'dark number'. Samen met de federale collega's zal ook in de toekomst worden samengewerkt om zo goed mogelijk te weten te komen wie waar in welk type van opvang zit.

Voor wat Vlaanderen betreft, mag men ervan uitgaan dat het aantal geattesteerden lichtjes onderschat wordt. Omwille van de light procedure laat men zich wellicht sneller registreren, maar het zullen er wellicht meer zijn dan de ruim 41.000 die men in de cijfers in België kan vaststellen. Vlaanderen heeft zich geëngageerd om tot 60 procent van de vluchtelingen uit Oekraïne op te vangen. Dat betekent dan dat men tussen de 20.000 en de 25.000 vluchtelingen mag verwachten in Vlaanderen.

De initiële prognose van 200.000 vluchtelingen vanuit Oekraïne naar België waarvan 120.000 naar Vlaanderen, is even geleden door de evaluatiecel van het Nationaal Crisiscentrum bijgesteld naar 78.000 vluchtelingen op Belgisch niveau. Dit betekent dat Vlaanderen nog altijd tussen de 45.000 en de 50.000 vluchtelingen mag verwachten. Wat opvangplaatsen betreft, wordt de behoefte ingeschat tussen de 20.000 en de 30.000 plaatsen. Het is dus een goede zaak dat gemeenten blijven zoeken naar oplossingen en dat het aanbod blijft stijgen.

De eerste golf werd goed doorstaan dankzij de inspanningen van de gemeenten en de gastgezinnen. Men moet echter waakzaam blijven nu de sense of urgency wat aan het afnemen is.

Er zijn inderdaad signalen vanuit de media en de gemeenten dat de gastgezinnen het niet altijd meer kunnen bolwerken. Tot op heden slagen de gemeenten er met de nodige creativiteit en wendbaarheid in om daar oplossingen voor te vinden.

Terugsturen naar Brussel is geen optie want Fedasil is daar niet op georganiseerd. Vanuit Vlaanderen worden de gemeenten financieel en logistiek ondersteund om bijkomende plaatsen te creëren en is er een ondersteuningsteam op het terrein aanwezig dat samen met de gouverneur en de gemeenten naar oplossingen zoekt. Tot op heden lukt dat, maar de gemeenten geven wel aan dat de particuliere opvang een pijler blijft in de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne. Die particuliere opvang is weliswaar precair maar er worden daar veel vluchtelingen in opgevangen en de gemeenten rekenen erop dat dit de komende periode kan blijven.

Wat de vakantieopvang betreft, zegt de spreker dat de taskforce de verschillende sectoren gevraagd heeft hun zomerplanning te delen. Op die manier is men zeker dat de screening gemaakt wordt en kan men bekijken of bijkomende initiatieven al dan niet nodig zijn. De zomerscholen werden reeds aangekondigd en er komen ook initiatieven rond jeugdwerking in de context van de Oekraïense vluchtelingen.

Er werd verduidelijking gevraagd over de afgewezen opvangplaatsen. Aanvankelijk werd de huisvestingstool breed opengesteld, waardoor iedereen er plaatsen in kon registreren, bijvoorbeeld ook mensen die een particulier woonzorginitiatief hebben of hotels. Vanuit Vlaanderen werd doelbewust een validatiestap ingebouwd, waardoor de gemeenten kunnen aangeven of men klaar is voor het geval er op een bepaalde plaats vluchtelingen worden ondergebracht. Zo vermijdt men dat, zonder dat men het weet, grote groepen vluchtelingen binnenkomen terwijl men niet kan volgen met de begeleiding. Gemeenten blijven de beheerder van hun plaatsen. Men gaat niet met de opvangplaatsen aan de slag zonder dat de gemeenten dat weten. Aanvankelijk was dat iets verschillend. Particulieren hadden zichzelf in de tool als crisishuisvesting geregistreerd. Omdat er zo'n massale toewijzing moest gebeuren, zijn er toen inderdaad wat communicatieproblemen en verrassingen bij de gemeenten ontstaan. In het Vlaamse systeem zou dat in principe niet mogelijk zijn omdat er altijd contactnames zijn en de opvangplaatsen door de gemeenten moeten worden gevalideerd.

De prognoses rond de terugkeer zijn moeilijk te kwantificeren. Sommige mensen keren tijdelijk terug, bijvoorbeeld omwille van de familie. Er is vandaag echter geen sprake van een structurele terugkeer, wel van een netto instroom. In België komen zo'n 300 mensen per dag uit Oekraïne aan, bovenop de andere migratiestromen. Zodra er indicaties zijn van een terugkeer kan de strategie worden aangepast. Momenteel blijft men streven naar 30.000 plaatsen in Vlaanderen, al is het mogelijk dat die later dan medio juni moeten worden gehaald.

De ondersteuningsteams zijn in elke provincie operationeel. Men is gestart met een regionaal team per provincie maar de regering heeft beslist dat dit kan worden opgeschaald tot drie teams per provincie, al zal dat pas gebeuren wanneer het nodig is. Dankzij die mensen op het terrein is het mogelijk om sneller af te stemmen met de gouverneurs en de lokale besturen. In de loop van juni volgt er een evaluatie van de opschalingsstrategie, wat mogelijk kan leiden tot een bijsturing als blijkt dat bepaalde voorafgaande assumpties niet juist zijn gebleken. Hierover zal de regering zich moeten buigen.

Er werd opgemerkt dat er een discrepantie bestond tussen de huisvestingstool en de gegevens van Fedasil. Aanvankelijk werkte men met een registratie in de tool voor crisishuisvesting via de actie #plekvrij. Daar zat een aanbod in dat als duurzaam kon worden gekwalificeerd en dat eigenlijk in de Vlaamse tool moest terechtkomen. Het bleek technisch niet evident om dat proces te automatiseren. De meeste gemeenten hebben ondertussen manueel geregistreerd in de huisvestingstool. Het voordeel daarvan was dat men goed wist welke plekken op het grondgebied van de gemeente beschikbaar werden gesteld. Men blijft werken aan de uitwisseling van de gegevens. De samenwerking met de federale collega's is goed

maar de techniciteit zorgt nog voor problemen. Omgekeerd stelt Vlaanderen de duurzame plekken die door de gemeenten zijn gevalideerd beschikbaar aan Fedasil. Technisch gebeurt dat via de huisvestingstool.

Herhuisvesting van de particuliere naar de collectieve opvang is een belangrijk aandachtspunt. Belangrijk is dat Vlaanderen meedenkt met de gemeenten om zo snel mogelijk oplossingen op het terrein uit te werken. Op die manier moeten de meeste problemen kunnen worden opgelost.

## 5.2. Antwoorden van Jo De Ro

*Jo De Ro* bevestigt dat er verschillen kunnen optreden in de beschikbare cijfers. Mensen laten zich federaal registreren en hebben dan drie maanden de tijd om zich via de gemeenten in het Rijksregister te laten registreren. Op dat ogenblik komen ze op de radar van de gewesten. Momenteel zijn er 10.593 ontheemden in Vlaanderen ingeschreven. Daarvan zijn er 4109 minderjarig. Van de 6483 meerderjarigen worden er 43 procent bereikt door het AgII. Uiteraard is het de bedoeling van de agentschappen om iedereen te bereiken. Men probeert dat te doen via de lokale besturen, de VVSG, het Crisiscentrum van de Vlaamse overheid, de lokale gemeenschappen zelf enzovoort. Mensen die reeds geregistreerd zijn, treden vaak op als goede ambassadeurs en wijzen de mensen die ze kennen de weg. Ook is men op het terrein aanwezig, bijvoorbeeld in de nooddorpen, waardoor men een grote groep mensen kan bereiken.

Men heeft vooral een goed zicht op de mensen die hier vanuit Oekraïne aankomen, dit dankzij Fedasil en de goede contacten met de taskforce. Bij die mensen is de wil aanwezig om zo snel mogelijk naar hun land terug te keren, maar het land is volledig kapotgeschoten waardoor niet iedereen onmiddellijk zal terugkeren wanneer de oorlog gestopt is. De taskforce en de Vlaamse Regering gaan uit van een gefaseerde aanpak. Momenteel zit men nog in de crisisfase met als doel de mensen vanuit alle domeinen zoveel mogelijk begeleiding te geven. Er kan vanaf midden augustus een tweede fase volgen als blijkt dat de mensen hier voor langere tijd zullen blijven. Dan zal er mogelijk een vervolgtraject op de inburgering light moeten komen. Gesteld dat die mensen dan verplichte inburgeraar worden, dan zijn de momenteel aangeboden lessen niet verloren. Op basis van een MO-toets kan men snel checken of mensen effectief voldoende informatie hebben verworven over de organisatie en de waarden en normen van onze samenleving. Mensen die graag willen werken, zullen zo snel mogelijk worden doorverwezen naar de VDAB of naar Actiris in Brussel.

## 5.3. Antwoorden van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* stelt dat er momenteel twee nooddorpen zijn. In het nooddorp in Antwerpen worden intussen 89 Oekraïners opgevangen maar het nooddorp wordt verder uitgebouwd. 27 tijdelijk ontheemde Oekraïners bouwen mee aan het nooddorp. In Mechelen gaat het ook om een 80-tal mensen. Het nooddorp is volledig klaar maar er is nog veel opvangcapaciteit beschikbaar. Het is op dit ogenblik dan ook niet de intentie om met een derde nooddorp te beginnen. Maar men kan snel bijsturen als het nodig zou blijken.

De gemeenten krijgen inderdaad soms het signaal dat de opvang te zwaar wordt en dat men andere oplossingen vraagt. De gouverneurs signaleren dat de gemeenten meer en meer beginnen samen te werken om oplossingen te zoeken.

Er was oorspronkelijk sprake van de ambitie om tegen medio juni 30.000 opvangplaatsen te creëren. Het is niet de bedoeling om dat aan te jagen of om overcapaciteit te creëren, maar dat blijft vooralsnog de doelstelling. Er is immers een blijvende instroom en men wil over een buffer beschikken. Vandaag beschikt men

over meer dan voldoende capaciteit zodat de druk om die plaatsen effectief te kunnen aanbieden wat is weggevallen. Niettemin blijft men het objectief van 30.000 plaatsen voor ogen houden.

Fedasil stuurt vandaag via de Vlaamse tool enkel door naar de duurzame huisvesting, niet meer naar de gastgezinnen.

De minister verwijst naar zijn bezoek aan Atlas Antwerpen waar hij de eerste inburgeringslessen 'Welkom in Antwerpen' bijwoonde. In de zaal zaten een zestigtal mensen, op drie mannen na allemaal vrouwen, die les kregen van een Oekraïense leerkracht. Als men met die mensen wordt geconfronteerd, beseft men pas ten volle hoe traumatiserend de situatie is voor de Oekraïners. Ze zijn bijzonder dankbaar voor het feit dat hun kinderen les kunnen volgen, een beetje normaliteit in hun leven kennen en op adem kunnen komen. De minister noemt de situatie bijzonder aangrijpend en onderstreept nogmaals het belang van een kwalitatieve opvang vanuit Vlaanderen. Een goede opvang hier kan ertoe bijdragen dat de moraal van de samenleving in Oekraïne wordt hooggehouden.

## 6. Replieken en aanvullende antwoorden

*Maxim Veys* merkt op dat Fedasil vandaag doorverwijst naar de duurzame huisvesting. Spreekt men in dat verband ook de mensen aan die vandaag een plek via #plekvrij hebben gekregen? Neemt Vlaanderen in die zin initiatieven? Worden er daaromtrent richtlijnen aan de lokale besturen gegeven?

*Jeremie Vaneekhout* vindt het goed dat er al wordt vooruitgekeken naar een mogelijke tweede fase. Het najaar zou er heel anders kunnen uitzien. Als de mensen die nu in Moldavië of Polen vastzitten beseffen dat het conflict ook tijdens de winter zal blijven duren, kan er een heel andere situatie en een versterkte instroom ontstaan.

Minister *Bart Somers* voelt in het parlement, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, veel steun en engagement om een goede opvang voor de tijdelijk ontheemden uit Oekraïne te realiseren. Mensen die vandaag binnenkomen, worden altijd naar duurzame huisvesting doorverwezen. Voor de mensen die nog in particuliere opvang zitten, kunnen de lokale besturen een belangrijke rol spelen met het oog op een herhuisvesting op maat. De minister spreekt van een organische aanpak omdat de concrete situaties sterk uiteen kunnen lopen. Er zijn opvanggezinnen die over de ruimte beschikken om mensen op te vangen en waar het ook intermenselijk goed verloopt. Die vragen geen herhuisvesting. Anderzijds zijn er situaties die moeilijker liggen zodat een herhuisvesting via de lokale besturen zich opdringt.

*Maxim Veys* noteert dat er vanuit Vlaanderen geen initiatieven worden genomen om de actieve toeleiding te organiseren.

Minister *Bart Somers* stelt dat de gemeenten altijd bij de Vlaamse overheid terecht kunnen met hun vragen en men zal die dan zo goed mogelijk begeleiden.

Kris VAN DIJCK,  
voorzitter

Brecht WARNEZ,  
verslaggever

**Gebruikte afkortingen**

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
CIT	crisis information translation
Fedasil	Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers
MO	maatschappelijke oriëntatie
NT2	Nederlands als tweede taal
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding